

พงศาวดารไตเวียตฉบับสมบูรณ์ฉบับต่าง ๆ

ชิงโฮ เอ เซง** เขียน
พรเพ็ญ อันตระกูล* แปล

พงศาวดารไตเวียตฉบับสมบูรณ์ หรือไตเวียตซือกี้ทวานทือเป็นพงศาวดาร***
ราชวงศ์จักรพรรดิเวียตนามฉบับทางการ แต่งโดยนักประวัติศาสตร์ราชสำนักต่อๆ กันมาในยุค
ก่อนราชวงศ์เหงียน (阮) ฉบับแรกสุดที่แต่งขึ้นครั้งแรกเชื่อกันว่าเป็นของ เล วัน ฮิว ทือ
พงศาวดารไตเวียต (黎文休 大越史記) มีทั้งหมด ๓๐ ตอน (vols) เริ่มเรื่องประวัติ
ศาสตร์เวียตนามตั้งแต่สมัยของ เจียว วู เท แห่งอาณาจักรนามเวียต (南越 趙武帝) ไปจน
ถึงสมัยจักรพรรดินี เจียว ฮวาง แห่งราชวงศ์ลี (李昭皇) (๒๐๗ ปีก่อนคริสต์ศักราช
- ค.ศ. ๑๒๒๔) เล วัน ฮิว เป็นนักประวัติศาสตร์ราชสำนักของราชวงศ์จิน (陳) เขาแต่ง
พงศาวดารไตเวียตขึ้นตามพระราชประสงค์ของจักรพรรดิ เจิน ทันห์ ตง (陳聖宗)
ในปี ๑๒๗๒ ต่อมาในปี ๑๔๗๔ โก สี เลียน (吳士連) ก็ได้แต่งพงศาวดารขึ้นใหม่ชื่อ
พงศาวดารไตเวียตฉบับสมบูรณ์ หรือ ไตเวียตซือกี้ทวานทือ (大越史記全書) โดยได้รวม
เอาเนื้อหาของพงศาวดารไตเวียตของ เล วัน ฮิว เข้าไปทั้งหมด

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** แปลเรียบเรียงจาก Chingho A. Chen, "On the Various Editions of the Dai-Viet Su-Ky Toan-Thu," Center for East Asian Studies, The Chinese University of Hong Kong, June 1976 (Copy)

ผู้แปลถอดคำอ่านข้อบกคลชาวเวียตนามจากตัวพิมพ์ภาษาเวียตนามที่ไม่ได้ใส่วรรณยุกต์และบ่งรูป
เขียนของสระบางตัวให้ชัดเจนในฉบับของผู้เขียน ดังนั้นเสียงอ่านจะเพี้ยนไปไม่เป็นเสียงที่ถูกต้อง

งานแปลชิ้นนี้ได้ทำขึ้นในระหว่างที่ผู้แปลศึกษาวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์สังคมและเศรษฐกิจเวียตนาม
สมัยราชวงศ์เหงียน ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๒-๑๙๕๓ โดยทุนของมูลนิธิโตโยต้า (The Toyota Foundation)
ณ ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยเกียวโต (The Center for Southeast Asian Studies,
Kyoto University)

พงสาวดารไคเวียตของ เล วัน ฮิว มีปัญหาดังนี้

๑. ในคำนำเรื่องพงสาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์ของ โง สี เลียน ได้กล่าวเชิงชี้แนะว่าพงสาวดารไคเวียตของ เล วัน ฮิว นั้นเป็นแต่เพียงงานที่ชำระขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อมูลอื่นอีกที่แสดงว่าพงสาวดารไคเวียตของ เล วัน ฮิว ไม่ใช่ฉบับดั้งเดิม กล่าวคือในหนังสืออันนัมจีเหลือก (安南志略) ของ เล ตัก (黎崩) ซึ่งแต่งขึ้นในราว

ตอนปลายของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ ได้ให้ประวัติย่อของ เจิน โฟ (陳普) คนร่วมสมัยเดียวกับ เล วัน ฮิว และมีข้อมูลเพิ่มเติมว่า เจิน โฟ ได้เขียนหนังสือประวัติศาสตร์เวียตนาม (作越志) ในขณะเดียวกัน เล ตัก ก็ให้ประวัติย่อของ เล วัน ฮิว พร้อมกับข้อมูลว่า เล วัน ฮิว ก็ได้แต่งประวัติศาสตร์เวียตนามขึ้นอีกเล่มหนึ่งเหมือนกัน (修越志) ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความสับสนนำไปสู่การถกเถียงกันขึ้นดังนี้

*** คำว่า พงสาวดาร ที่ผู้แปลใช้ ณ ที่นี้ไม่ได้มีความหมายตรงกับภาษาสันสกฤต-ไทย แต่เป็นการโอนโยมใช้จากการแปลภาษาจีน-เวียตนาม คำว่า ซอกกี (史記) มีความหมายตรงตัวว่า หนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ ผู้แปลเลือกใช้ภาษาไทยคำว่า พงสาวดาร แทน หนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ ก็เนื่องจากพิจารณาโดยแนวความคิดและวิธีการเขียนประวัติศาสตร์เป็นหลักสำคัญ แม้ว่าธรรมเนียมการเขียนประวัติศาสตร์ของเวียตนามจะแตกต่างจากของไทยไปบ้าง โดยเฉพาะในแง่แห่งการอ้างอิงเกี่ยวกับผู้เรียบเรียงและการอ้างอิงหลักฐานในการเรียบเรียง แต่วิธีการเรียบเรียงก็มักจะดำเนินไปตามลำดับเวลาแห่งรัชสมัยและลำดับเหตุการณ์เหมือนกัน ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า พงสาวดาร ในความหมายของวิธีการ ไม่ใช่ความหมายตรงตัวแปล ในงานคำว่า Chronicle จะตรงกับความหมายที่ผู้แปลต้องการมากที่สุด นอกจากนั้นด้วยเหตุที่งานเขียนประวัติศาสตร์ซอกกีเป็นผลงานที่ผลิตโดยราชสำนักและอยู่ในแวดวงของราชสำนัก คำว่าซอกกีจึงจัดได้ว่าอยู่ใกล้ ๆ กับคำว่าพงสาวดารของไทย

อย่างไรก็ตาม คำว่า พงสาวดาร ในความหมายว่า ลำดับเรื่องของกษัตริย์ ก็มีใช้ในภาษาเวียตนามเหมือนกัน คือ ลิกเจียว (歷朝-เรื่องของราชวงศ์) เช่น ลิกเจียวตักกี (歷朝錄記) เป็นต้น ในกรณีนี้คำดังกล่าวผู้แปลจะใช้คำว่า พระราชพงสาวดารแทนคำว่า พงสาวดาร

ควรสังเกตว่าธรรมเนียมการเขียนประวัติศาสตร์สายอิทธิพลจีนนั้น จะใช้คำเรียกว่า หนังสือบันทึกหรือ บันทึก เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นนอกเหนือจากคำว่า ซอกกี แล้วก็มีคำอื่น เช่น จี (志 หรือ 誌) ก็ (記) หรือ ทักลก (實錄-บันทึกเรื่องจริง) คำเหล่านี้ผู้แปลเรียกว่า พงสาวดาร ทั้งสิ้น นอกเหนือจากคำข้างบ่งชี้ว่าเป็นบันทึกเรื่องของราชวงศ์หรือราชสำนัก เช่น เจียวกี (朝紀) ผู้แปลก็จะใช้คำว่า พระราชพงสาวดาร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นคำว่า พงสาวดารหรือพระราชพงสาวดารก็ไม่ได้มีความหมายแตกต่างกัน

ศาสตราจารย์ ที. ยามาโมโตะ (T. Yamamoto) สันนิษฐานว่าก่อน เล วัน ฮิว ได้มีหนังสือพงศาวดารไคเวียตนามขึ้นแล้ว คือ เวียตจี (越志) เขียนโดย เจิน โฟ หรือ เจิน เจา โฟ (陳周普)

นายเจิน วัน ซับ (陳文淑) มีความเห็นตรงกันข้าม เขาสันนิษฐานว่าเรื่องเวียตจี ของ เจิน เจา โฟ นั้น ที่น่าจะเป็นเรื่องเดียวกับ ไคเวียตซือเหลือก (大越史略 หรือปัจจุบันคือฉบับเดียวกับ เวียตซือเหลือก 越史略 ที่มี ๓ ตอนนั่นเอง) ซึ่งเป็นงานเขียนสรุปเรื่อง เวียตจี ฉบับของ เล วัน ฮิว (หรือคือ ไคเวียตซือเกี) และด้วยเหตุอย่างไร ไม่ทราบงานประวัติศาสตร์ของ เจิน เจา โฟ นั้นไม่เป็นที่รับรองของทางการ

๒. คนเคยเชื่อกันว่าหนังสือพงศาวดารไคเวียตมีทั้งหมด ๓๐ ตอน ศาสตราจารย์ ที. ยามาโมโตะ สงสัยว่าไม่น่าจะเป็นจริง อาจมีเพียง ๑๓ หรือน้อยกว่า คือมีเพียง ๓ ตอนเท่านั้น ทั้งนี้เหตุผลว่าแม้แต่งานเขียนพงศาวดารของ โง สี เลียน ซึ่งได้นำเอาเนื้อหาพงศาวดารไคเวียตของ เล วัน ฮิว มารวมไว้ด้วยทั้งหมดแล้ว ยังมีความยาวเพียง ๙ ตอนบรรยายความที่ยืดเรื่องตอนต้นออกถึงยุคตำนานของ โฮง บาง (鴻龐氏) ไปจนถึงสิ้นสุดสมัยราชวงศ์ลี (李) ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุด

เช่นเดียวกับเรื่องพงศาวดารไคเวียตของ เล วัน ฮิว

ข้อขัดแย้ง ๒ ประการนี้จะเท็จจริงอย่างไรต้องศึกษากันต่อไป แต่ในขณะนี้ควรถือว่าพงศาวดารไคเวียตของ เล วัน ฮิว เป็นประวัติศาสตร์ราชวงศ์ของเวียตนามที่เป็นทางการฉบับแรก สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณากันก็คือ หลังจากที่หนังสือนี้แต่งเสร็จแล้ว ก็ได้มีการชำระและแต่งเติมเรื่อยมาจนถึงสิ้นสุดสมัยราชวงศ์เล (黎) ในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘

การชำระและแต่งเติม พงศาวดารไคเวียตมีดังนี้

ในตอนกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ค.ศ. ๑๔๕๕ จักรพรรดิ เล เป็น ทง (黎仁宗) ได้มีพระบรมราชโองการให้ ฟาน ฟุ เตียน (潘孚先) ปรับปรุงพงศาวดารไคเวียตใหม่ เมื่อเรียบเรียงจบแล้วมีชื่อใหม่ว่า พงศาวดารไคเวียตฉบับต่อเนื่อง หรือไคเวียตซือเกีตูกเปียน (大越史記續編) พงศาวดารฉบับใหม่นี้ได้ต่อเติมเรื่องราวตั้งแต่สมัยจักรพรรดิ เจิน ไท ทง (陳太宗) จนถึงสิ้นสุดยุคการปกครองเวียตนามของราชวงศ์หมิง (ค.ศ. ๑๒๒๕-๑๔๒๗)

อีก ๒๐ กว่าปีต่อมา จักรพรรดิ เล่ ทันท์ ตง (黎聖宗) มีพระราชประสงค์ให้ โง สี เลียน ข้าราชการของเวียตนามใหม่ โง สี เลียน จึงได้นำเอาพงศาวดารไคเวียตของ เล่ วัน ชิว และฉบับต่อเนื่องของฟาน ฟุ เทียน มาปรับปรุงเขียนขึ้นใหม่พร้อมกับใช้เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ คือ บักซื่อ (北史-ประวัติศาสตร์ราชวงศ์ของจีน) และ ชาซื่อ (野史-พงศาวดารฉบับนอกทางการ), เจวียนจี (傳志-ประวัติบุคคล), รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ อีกทั้งยังประกอบความคิดเห็นของเขาลงไปด้วย เขาได้เรียบเรียงเสร็จในปี ๑๔๗๙ โดยให้ชื่อหนังสือใหม่ว่า พงศาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์ (ไคเวียตซื่อ กิตวานทือ) เชื่อว่ามีทั้งหมด ๑๕ ตอน (๑) และมีการแบ่งส่วนเขียนขึ้นเป็นครั้งแรก คือ มี ๒ ภาค ดังนี้

๑. งวายกี (外紀) (ภาคนำ) ๕ ตอน เริ่มต้นจากสมัยตั้งแต่ราชวงศ์ โซง บางในยุคตำนานไปจนถึงสิ้นสุดยุคการครอบงำของจีน (๒๘๘๘ ปีก่อนคริสต์ศักราช - ค.ศ. ๙๓๘)

๒. บานกี (本紀) (ภาคเรื่อง) ๑๐ ตอน เริ่มต้นจากสมัยการขึ้นสู่อำนาจของ โง เกวียน (吳權) ไปจนถึงสมัย

จักรพรรดิ เล่ ไท โต (黎太祖) ขึ้นครองราชสมบัติ (ค.ศ. ๙๓๙-๑๔๒๘)

ในบรรดาเนื้อหาทั้งหมด ส่วนที่เป็นงานจริง ๆ ของ โง สี เลียน มีดังนี้

๑. การอธิบายและความเห็นเพิ่มเติม มี ๒๔ เรื่อง

๒. การแบ่งส่วนในการเขียน ออกเป็น ๒ ภาค

๓. การเพิ่มส่วนที่เป็นตำนาน คือ โซงบางกี และทุกกี (ตำนานของ อัน เชื่องเจื่อง - 安陽王) เข้าไปไว้ในภาคนำ คือ งวายกี ตอน ๑

ในตอนกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ เจ้าโจวานักประวัติศาสตร์ราชสำนักของราชวงศ์ เล่ คงจะได้แต่งเติมพงศาวดารไคเวียตขึ้นมาใหม่โดยเพิ่มเติมประวัติศาสตร์ของราชวงศ์เล่ ในช่วงครึ่งแรก (ค.ศ. ๑๔๒๘-๑๕๒๗) ครอบคลุมนสมัยของ เล่ ไท โต และเรื่อยไปถึงสมัย กุง ฮวาง เต (恭皇帝) ส่วนที่เพิ่มเติมใหม่นี้มีชื่อเรียกว่า พระราชพงศาวดารไคเวียตภาคเรื่อง หรือ ไคเวียตซื่อกีบานกีทิกลุก (大越史記本紀實錄)

ใน ค.ศ. ๑๖๖๕ ผู้สำเร็จราชการ จินห์ ตัก (鄭柞) ได้ให้ ฟาน กง จือ (阮公著) และนักประวัติศาสตร์ราชสำนักคนอื่น ๆ ช่วยกันเรียบเรียงพงศาวดารไคเวียต

ขึ้นใหม่ โดยค้นคว้าอ้างอิงเพิ่มเติมจากพงศาวดารฉบับนอกทางการของ ตัง บินห์ (野史) และจากเอกสารของหอจดหมายเหตุต่าง ๆ เมื่อเขียนจบแล้วพงศาวดารฉบับใหม่มีชื่อว่า พงศาวดารไคเวียตภาคเรื่องฉบับต่อเนื่อง หรือ ไคเวียตซือก๊กบานก๊ตูกเบี่ยน (大越史記本紀續編) มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวตั้งแต่สมัยจักรพรรดิ จาง ตง (莊宗) ไปจนถึง เทิน ตง (神宗) (ค.ศ. ๑๕๓๓-๑๖๖๒) พงศาวดารของราชสำนักฉบับใหม่นี้มี ๓ ตอน และได้ถูกส่งไปแกะพิมพ์ไม้ แต่ไม่ได้รับการพิมพ์ออกมา

ในสมัยจักรพรรดิ เล ฮี ตง (黎熙宗) ผู้สำเร็จราชการ จินห์ กาน (鄭根) ได้ให้นักประวัติศาสตร์ราชสำนัก เล ฮี (黎喜) และ เหวียน กวี คึก (阮貴德) เรียบเรียงประวัติศาสตร์ราชวงศ์เพิ่มเติมขึ้นใหม่ในชื่อเดียวกับที่ได้มีการเรียบเรียงใน ค.ศ. ๑๖๖๕ คือพงศาวดารไคเวียตภาคเรื่องฉบับต่อเนื่อง หรือ ไคเวียตซือก๊กบานก๊ตูกเบี่ยน พงศาวดารฉบับนี้มีเนื้อหาครอบคลุมประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยจักรพรรดิ เฮวียน ตง (玄宗) และ ซา ตง (嘉宗) (ค.ศ. ๑๖๖๓-๑๖๗๕) ฉบับที่เรียบเรียงขึ้นใหม่นี้กับฉบับก่อน ๆ ได้ถูกนำมารวมพิมพ์ในปีที่ ๑๘ ของรัชสมัยจินห์ฮวา (正和) (๑๖๙๗) เท่าที่

รู้จัก พงศาวดารไคเวียตฉบับพิมพ์ในปี ๑๖๙๗ นี้เรียกกันว่า พงศาวดารฉบับจินห์ฮวา (正和版) นับว่าเป็นพงศาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์ที่เก่าที่สุด

หลังพงศาวดารฉบับจินห์ฮวาแล้วยังมีการแต่งพงศาวดารขึ้นอีกในส่วนที่เกี่ยวกับการประวัติศาสตร์ราชวงศ์เลครั้งหลังซึ่งไม่มีในฉบับจินห์ฮวา นักประวัติศาสตร์ราชสำนักกลุ่มหนึ่งมี เหวียน ฮวาน (阮完), เตอ ฮวาน ลาน (陶春蘭), วู เมียน (武太編) เลกวี โดน (黎貴惇) และคนอื่น ๆ รวมทั้งประธานคือ เหวียน เจียม (阮嚴) และ เหวียน บา ลาน (阮伯隣) ได้รับการแต่งตั้งให้เรียบเรียงประวัติศาสตร์ราชวงศ์ตั้งแต่ปี ๑๖๗๖ (รัชสมัยวินห์จิ - 永治) เป็นต้นไป เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วก็ได้นำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายจักรพรรดิ เฮวียน ตง (顯宗) และทรงออกพระราชกฤษฎีกาว่า จะพิมพ์พงศาวดารฉบับดังกล่าวเพื่อเผยแพร่ทั่วประเทศต่อไป แต่ไม่ปรากฏมีการพิมพ์อย่างใด ตามเอกสารตัวเขียนที่เก็บอยู่ที่สถาบันตะวันออกไกลแห่งฝรั่งเศส (École française d'Extrême Orient-EFEO) ใ้ค้ดหมายเลข A 4 ในชื่อ เลฮวงเจียวกี (黎皇朝紀 - พระราชพงศาวดารราชวงศ์

เล) หรือ ไทเวียตซือกี้ตูกเบียน (大越史記續編 - พงศาวดารไทเวียตฉบับต่อเนื่อง) ได้กล่าวถึงพงศาวดารฉบับที่ไม่มีการพิมพ์ขึ้น โดยให้ข้อมูลถึงที่กล่าวแล้วข้างต้น วันที่ที่ลงในเอกสารตัวเขียนคือ วันที่ ๔ เดือนอธิกมาส ปีที่ ๒๘ ของรัชสมัยกัณฑ์ซิง (景興) (๑๗๖๗)

นอกจากนี้ จากหลักฐานใน เกมคินห์ไทเวียตซือกี้ตูกเบียน (欽定越史通鑑綱目) (สังเขปพงศาวดารฉบับทั่วไป โดยฉบับพระบรมราชโองการกล่าวว่าใน ค.ศ. ๑๗๗๕ มีการเรียบเรียงพงศาวดารไทเวียตเพิ่มเติมอีกโดยครอบคลุมประวัติศาสตร์ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๗๖-๑๗๔๐ (คือตั้งแต่สมัย อี ตง-黎宗 ไปจนถึง อี ตง-懿宗) นักประวัติศาสตร์ราชสำนักผู้เรียบเรียงมี เหงวียน ฮวน, เล กวี โคน และ วู เมียน ในการเรียบเรียงนี้จักรพรรดิ เขียน ตง ได้นำต้นฉบับไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขด้วย แต่เรื่องนี้ไม่เป็นที่แจ้งว่ามีผลอย่างไร และไม่ทราบว่พงศาวดารฉบับนี้มีการพิมพ์ขึ้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ก็ได้ถูกนำไปรวมไว้ในงานของฟาน ชุย จู (潘輝注) ในส่วนที่ว่าด้วย วัน ติกจี (文籍志) ของเรื่อง ลิกเจียวเหียนเจื่องลวายจี (歷朝憲章類誌 - พระราช

พงศาวดารราชธรรมเนียมทั่วไป) และได้ชื่อเรื่อง ณ ที่นั้นว่า กวกซือกี้ตูกเบียน (國史記續編 - พงศาวดารชาติฉบับต่อเนื่อง) ด้วยเหตุนี้จึงไม่เป็นที่ปรากฏว่า เรื่องราวของราชวงศ์เลต่อไป ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๔๑-๑๗๘๙ ได้มีการเรียบเรียงขึ้นอย่างไร มีนักวิชาการบางคนเชื่อว่าในช่วงต้นของสมัยไทเชินมีการเรียบเรียงพงศาวดารช่วงปลายของราชวงศ์เลขึ้น คือตั้งแต่รัชสมัยกัณฑ์ซิง ๔๗ ปี (ค.ศ. ๑๗๔๐-๑๗๘๖) และรวมอีก ๓ ปี ในรัชสมัยเจียวรง (嘉統) (ค.ศ. ๑๗๘๗-๑๗๘๙) โดยนักประวัติศาสตร์ราชสำนักชื่อ โง ธี สี่ (吳時仕) เป็นประธาน

ตามความคิดเห็นของศาสตราจารย์ เออ. แกสปาร์โดน (E. Gaspardone) มีเอกสารพงศาวดารตัวเขียนจำนวนมากพอควรซึ่งมีชื่อต่าง ๆ กันนี้ คือ ไทเวียตซือกี้ตูกเบียน (พงศาวดารไทเวียตฉบับต่อเนื่อง) หรือ เวียตซือกี้ตูกเบียน (พงศาวดารไทเวียตฉบับต่อเนื่อง) หรือ เวียตซือกี้เตินเบียน (越史新編 - พงศาวดารไทเวียตฉบับเรียบเรียงใหม่) หรือ เลฮววงเจียวกี (พระราชพงศาวดารราชวงศ์เล) ฯลฯ ซึ่งอาจจะจัดแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มด้วยกัน และในบรรดาพงศาวดารตัวเขียนเหล่านี้ ที่มีรายละเอียดมากและการพรรณนาความที่ตีพิมพ์เพียง ๒ เล่ม

เท่านั้น คือ ไทเวียตซือกี้ตูกเบียน (EFED A 1210 และ Toyo/Bunko × 84) (โตโย บุงโก คือ ห้องสมุดตะวันออก อยู่ที่โตเกียว-ผู้แปล) และอีกเล่มหนึ่งคือ เลชวางเจียวกี (EFEO A 4)

เอกสารตัวเขียน ไทเวียตซือกี้ตูกเบียน (A 1210) (ขนาด ๒๑ × ๓๐ ซม.) แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ มี ๑๒๔ ผูกและ ส่วนที่ ๒ มี ๑๔๔ ผูก ครอบคลุมประวัติศาสตร์ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๗๖-๑๗๔๐ และ ค.ศ. ๑๗๔๑-๑๗๘๘ ตามลำดับ

เอกสารตัวเขียน เลชวางเจียวกี (A 4) (ขนาด ๑๕.๕ × ๒๙.๕ ซม.) ประกอบด้วย ๑๐๔ ผูก ครอบคลุมประวัติศาสตร์ รวมตลอดรัชสมัยกันห้ซัง (ค.ศ. ๑๗๔๐-๑๗๘๖) ภายใต้จักรพรรดิ เขียน ตง บทส่วนท้ายได้ให้ข้อมูลว่าผู้เป็นประธานในการเรียบเรียงพงศาวดารฉบับนี้ คือ โง ธี สี่

จากการสำรวจเนื้อหาโดยละเอียดในพงศาวดารทั้งสองฉบับ ทำให้ทราบว่า ฉบับ A 1210 ส่วนหนึ่งเป็นเรื่องประวัติศาสตร์ของทางการที่เรียบเรียงโดยนักประวัติศาสตร์ราชสำนักสมัยกันห้ซัง ส่วนฉบับ A 4 นั้น น่าจะเป็นพงศาวดารที่เรียบเรียงขึ้นเป็นการส่วนตัวและไม่เคยได้รับการพิมพ์ เกี่ยวกับ

วิธีการบรรยาย ฉบับแรกมีเรื่องราวของเหตุการณ์มากกว่า ส่วนฉบับหลังเน้นไปที่บทบาทของบุคคล จึงให้รายละเอียดในแต่ละเหตุการณ์มากกว่า เราควรที่จะใช้เวลาตรวจสอบเพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาของพงศาวดารตัวเขียนทั้งหมด ๔ กลุ่มนี้กับพงศาวดารที่ใหม่กว่า อย่างเช่นของ เล กวี โคน เรื่อง กวกซือกี้ตูกเบียน (๘ ตอน) ซึ่งเขียนครอบคลุมเนื้อหาในช่วงเวลาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๕๓๓ - ๑๖๗๕, ของ เหวงเวียน เกา ลาง เรื่อง ลิกเจียวตักกี (阮高朗歷朝記 - พระราชพงศาวดารฉบับเบ็ดเตล็ด) ครอบคลุมเนื้อหาในช่วง ค.ศ. ๑๖๗๒ - ๑๗๘๘, และเรื่อง เลกี้ตูกเบียน (黎紀續編 พงศาวดารเลฉบับต่อเนื่อง) ครอบคลุมเนื้อหา ในช่วง ค.ศ. ๑๖๗๖-๑๗๔๐ ซึ่งกล่าวว่า แต่งโดย โง ธี สี่ การเปรียบเทียบนี้ก็เพื่อหาความสัมพันธ์ต่าง ๆ

ตามความเห็นของนักวิชาการ เตื่อง กวาง ฮาม (楊廣咸) เออ. แกสปาร์โดน, และ เจิน วัน ซับ เชื่อว่าพงศาวดารไทเวียตฉบับสมบูรณ์ที่เหลืออยู่ในปัจจุบันมีฉบับต่าง ๆ ดังนี้

๑. ฉบับจินห์ฮวา พิมพ์แกะสลักไม้ มี ๒๔ ตอน พิมพ์ใน ค.ศ. ๑๖๘๗ โดย

วิทยาลัยแห่งชาติ (กวกตือสาม-國子監) ของราชวงศ์เล ผู้ทำตัวพิมพ์อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ๒ แห่ง คือ โฮงเลียว (紅蓼) และ เลียวจาง (柳巷) ใกล้กับซานออยปัจจุบัน การพิมพ์ชัดเจน ลายมือสวยงามมาก ชื่อของจักรพรรดิราชวงศ์เลและพวกเจ้าตระกูลจินห์เขียนเต็มตัวอักษรโดยไม่มีการย่อ ซึ่งเป็นวิธีแสดงการให้เกียรติต่อผู้ปกครองประเทศ

๒. ฉบับกวกตือสามของเฮ้ว (เว้) (順化國子監版) (ฉบับวิทยาลัยแห่งชาติของเฮ้ว) พิมพ์บล็อกไม้ ๒๔ ตอน โดยวิทยาลัยแห่งชาติของราชวงศ์เหงียนที่เฮ้ว ไม่มีข้อมูลที่จะยืนยันว่าพงศาวดารฉบับนี้พิมพ์ขึ้นเมื่อไหร่ แต่ก็อาจเป็นไปได้มากกว่าได้พิมพ์ขึ้นหลายครั้งในช่วงเวลานานกว่า ๑๐๐ ปี เริ่มตั้งแต่ปีที่ ๙ ของจักรพรรดิมินมาง (明命) (๑๘๒๘) ไปจนถึงสิ้นสมัยจักรพรรดิตื่อทีก (嗣德) (๑๘๘๓) เนื่องจากมีการพิมพ์หลายครั้ง จึงปรากฏว่าพื้นหน้าของตัวพิมพ์เก่าและทรุดโทรมและการแกะบล็อกขึ้นมาแทนมีน้อย ดังนั้นจะเห็นความแตกต่างของฉบับพิมพ์ในยุคแรก ๆ กับตอนหลัง ๆ มาก

โดยทั่วไปการพิมพ์พงศาวดารฉบับนี้ไม่ค่อยดี ศาสตราจารย์ เอ. แกสปาร์โดน จึงเรียกพงศาวดารฉบับนี้ว่าฉบับ “พิมพ์เลว” (ของฉบับจินห์ฮวา) ในขณะเดียวกันฉบับนี้ได้รักษารูปแบบการเขียนของฉบับแรกสุดไว้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการเขียนชื่อของจักรพรรดิราชวงศ์เหงียนในยุคแรก ๆ

๓. ฉบับฮิกิตะ (引田版) เป็นฉบับพิมพ์ไทโปกราฟิคในปีที่ ๑๗ ของจักรพรรดิมะจิ (๑๘๘๔) ชื่อพงศาวดารฉบับนี้มาจากชื่อของชาวญี่ปุ่น ฮิกิตะ โตชิยะกิ (引田利章) อาจารย์แห่งวิทยาลัยการทหารในกรุงโตเกียว มีทั้งหมด ๒๔ ตอน โดยการจัดการแบ่งที่ต่างออกไป ฉบับนี้เป็นที่นิยมใช้โดยนักประวัติศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเวียตนาม

๔. ฉบับไตเซิน (西山版) เรียบเรียงโดยกองประวัติศาสตร์ (ชื่อกวาน-史館) ในรัชสมัยของราชวงศ์ไตเซิน และพิมพ์โดยสำนักศึกษาแห่งพระนครเหนือ (北城學堂) ของสมัยเดียวกันใน ค.ศ. ๑๘๐๐ พิมพ์โดยแกะบล็อกไม้ทั้งหมด ๑๗ ตอน (๘ เล่ม)

ในบรรดาพงศาวดารทั้งหมด ๔ ฉบับ
หมายเลข ๑, ๒ และ ๓ มีชื่อเหมือนกันคือ
ไคเวียดซือกี้ตวานทือ (พงศาวดารไคเวียด
ฉบับสมบูรณ์) แต่ละฉบับมี ๒๔ ตอนดังนี้
งวาก็ ๕ บานก็ ๑๕ ครอบคลุมประวัติ-
ศาสตร์ตั้งแต่ราชวงศ์โฮงบางไปจนถึง ค.ศ.
๑๖๗๕ ส่วนฉบับที่ ๔ มีชื่อว่า ไคเวียดซือกี้
เตียนเบียน (大越史記前編 - พงศา-
วาทไคเวียดภาคแรก) ครอบคลุมประวัติ-
ศาสตร์ตั้งแต่ราชวงศ์โฮงบางไปจนถึงสิ้นสุด
การปกครองของราชวงศ์หมิง (จีน) ใน ค.ศ.
๑๔๒๗ แบ่งส่วนของเรื่องเป็นดังนี้ งวาก็ ๗
ตอน บานก็ ๑๐ ตอน เนื่องจากชื่อของ
พงศาวดารที่บ่งว่าเป็น ภาคแรก (เตียนเบียน)
ทำให้แน่ใจได้ว่ากองประวัติศาสตร์ของราช

วงศ์ไคเซ็นได้กำหนดที่จะเรียบเรียงพงศาวดาร
ไว้ทั้งหมดโดยครอบคลุมไปถึงสมัยราชวงศ์เล
(ค.ศ. ๑๔๒๘-๑๗๘๙) หมายถึงให้เป็นภาค
สำคัญ (จินห์เบียน- 正編) ของพงศาวดาร
อย่างไรก็ดีส่วนนี้ไม่ได้มีการเรียบเรียงขึ้น
ตามแผน เนื่องจากราชวงศ์ไคเซ็นหมด
อำนาจลงใน ค.ศ. ๑๘๐๒

เท่าที่ผ่านมามีงานเขียนที่เกี่ยวกับการ
แนะนำเอกสารประวัติศาสตร์ของเวียดนาม มี
งานเขียนของ เป. เปลเลียว (P. Pelliot) ร่วม
กับ แอล. กาดิเย (L. Cadière)^๑, เอ. แกส
ปาร์โดน^๒, เตื่อง กวาง ฮาม^๓, เจิน วัน ซับ^๔
และ อาร์. บี. สมิธ (R.B. Smith)^๕ ใน ค.ศ.
๑๙๗๐ มีงานเขียนของ เจิน วัน ซับ ออกมา

^๑ L. Cadière et P. Pelliot, "Première études sur les sources annamites," BEFEO., IV, pp. 617-671.

^๒ E. Gaspardone, "Bibliographie Annamite," BEFEO., XXXIV, 1934, pp. 1-174.

^๓ Duong Quang Ham, Viet-Nam Van-Hoc Su-Yeu, Hanoi, 1944.

^๔ Tran Van Giap, "Les chapitres bibliographiques de Le Quy Don et Phan Huy Chu," BSEI., Serie XIII, No. 1.

^๕ R.B. Smith, "Sino-Vietnamese sources for the Nguyen period : An Introduction," Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London, Vol. XXX, Part 3, pp. 600-621, 1967.

ชื่อว่า ตีมเหียวคอเชกซันนม (การศึกษาคันถว้า
หลักฐานภาษาจีน) เล่ม ๑ พิมพ์ที่ซานฮอย

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการกลุ่มหนึ่งได้
จัดพิมพ์ตารางรายชื่อหลักฐานอ้างอิงภาษา
จีน - เวียดนาม ขึ้นอีกหลายเล่มในนามของ
สถาบันตะวันออกไกลแห่งฝรั่งเศส (EFEO)
ในซานฮอย (ปัจจุบันคือ ที่เวียดนามควาฮ็อก
ซาโฮย-ห้องสมุดสังคมศาสตร์), ที่เวียดนาม
เปาโต (保大書院-หอพระสมุดจักรพรรดิ
เปาโต หรือ หอพระสมุดจักรพรรดิแห่งเซว้),
สมาคมเอเชียแห่งปารีส (Société Asiatique

de Paris) และ หอสมุดแห่งชาติในปารีส
(Bibliothèque nationale)^๖ มีการถ่ายสำเนา
เอกสารดังกล่าวเพื่อนำไปเป็นกุญแจของการ
ศึกษาต่อไปโดยสถาบันต่างๆ อีกหลายแห่ง
คือ โตโยบุงโก และมหาวิทยาลัยหลายแห่งใน
สหรัฐอเมริกา ศาสตราจารย์ จอห์น เค. วิทมอร์
(John K. Whitmore) แห่งมหาวิทยาลัย
มิชิแกน ได้ตีพิมพ์บทความซึ่งเขียนเกี่ยวกับ
ลักษณะของพงศาวดารฉบับต่างๆ ในที่ต่าง ๆ
และความเป็นมาของเอกสารเหล่านี้ ตอนท้าย
ในส่วนที่เป็น “ข้อสังเกต” เขาก็ได้กล่าวถึงข้อ

^๖ ศาสตราจารย์ เอ็น. มาจิโมโต (N. Matsumoto) แห่งมหาวิทยาลัยเคโอ (Keio University) ได้เขียนแนะนำติดต่อกันเรื่อยมาเกี่ยวกับรายชื่อหนังสือเวียดนามซึ่งมีอยู่ในสถาบันตะวันออกไกลแห่งฝรั่งเศสในซานฮอย (Shingaku, Vol. 13, No. 4) รายชื่อหนังสือจีน-เวียดนามซึ่งรวบรวมโดยหอพระสมุดจักรพรรดิแห่งเซว้ (Shigaku, Vol. 14, No. 2), และตารางรายชื่อทั่วไปของไดนามิกกุก (Shigaku, Vol. 15, No. 1) ศาสตราจารย์ยามาโมโตได้แนะนำหนังสือฉอนม (ตัวอักษรภาษาเวียดนามประดิษฐ์จากภาษาจีน-ผู้แปล) และหนังสือจีนฉบับภาษาเวียดนามซึ่งเก็บอยู่ที่สถาบันตะวันออกไกลแห่งฝรั่งเศส (Shigaku, Vol. 16, No. 4), หนังสือภาษาเวียดนามซึ่งรวบรวมโดยสมาคมเอเชียแห่งปารีส (Toyō Bunka Kenkyūsho Kiyō, Vol. 5), รายชื่อหนังสือเวียดนามที่มีในหอสมุดแห่งชาติในปารีส (Toyō Gakuho, Vol. 36, No. 1), และรายชื่อหนังสือเวียดนามเพิ่มเติมที่สถาบันตะวันออกไกลแห่งฝรั่งเศส (Toyō Gakuho, Vol. 36, No. 2) ศาสตราจารย์ไทเก อิวาอิ (Taiei Iwai) ได้จัดพิมพ์รายชื่อหนังสือเวียดนามซึ่งรวบรวมให้ โตโยบุงโก โดย นากะตะ ยาซุกิชิ (Nagata Yasukichi) (Shigaku, Vol. 14, No. 2) ตัวผู้เขียนเองได้พิมพ์รายงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีในหอพระสมุดจักรพรรดิแห่งเซว้ในปี ๑๙๔๔ (เป็นภาษาจีน - Taiwan Wen Hua, Vol. 3, No. 5, 1948) ศาสตราจารย์คิโนเอะ คาวาโมโต (Kunie Kawamoto) แห่งเคโอ หลังจากกลับจากการไปเยี่ยมซานฮอยในเดือนสิงหาคม ๑๙๖๐ ได้พิมพ์ตารางรายชื่อหลักฐานเอกสารฉอนมและภาษาจีนที่อยู่ในห้องสมุดสังคมศาสตร์ เดิมเป็นห้องสมุดของสถาบันตะวันออกไกลแห่งฝรั่งเศส ซึ่งในนั้นยังได้ให้ข้อมูลที่ได้มาใหม่อยู่ในสถานันด้วย (Reports of the Keio Institute of Cultural and Linguistic studies, No. 2, 1971).

แหล่งที่เก็บเอกสารดังกล่าวในญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา^๓

โดยปกติในหนังสือตารางรายชื่อหลักฐานภาษาจีน - เวียดนามมักจะบอกชื่อเอกสารพร้อมกับจำนวนเล่มและเลขหมู่ของเอกสารบางประการให้ด้วย เช่น พิมพ์บล็อกไม้ พิมพ์โทโปกราฟิค สำเนาลายมือเขียนเป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่จะบอกเกี่ยวกับความกระจำในเรื่องที่มาของต้นฉบับ วันที่พิมพ์ หรือวันที่สำเนาเอกสาร โดยเฉพาะในส่วน ของพงศาวดารไต่เวียดฉบับสมบูรณ์ เราก็ยังไม่รู้แน่นอนว่าสถานที่พิมพ์สำเนาบล็อกไม้ และสำเนาลายมือเขียนนั้นอยู่ที่ไหน ทั้งนี้ เนื่องจากเราไม่มีข้อมูลบรรณานุกรมอย่างเพียงพอในขณะนี้

สำหรับฉบับจีนหฺวาทง เออ แก สปาร์โดน และ เคื่อง กวาง ฮาม ได้จัดให้เป็นฉบับที่ “หายากที่สุด” แต่ เงิน วัน ชับ เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพงศาวดารฉบับนี้ แม้กระนั้นก็ได้บอกข้อมูลที่จะชี้แนะเลขหมู่ของเอกสารและสถานที่เก็บให้ด้วย นอกจากนี้ยังมีผู้เขียนบทความซึ่งก่อให้เกิดความประหลาดใจมากขึ้นไปอีก คือ ตา จอง เขียน

เขากล่าวว่าการแปลพงศาวดารไต่เวียดฉบับสมบูรณ์จากภาษาจีนมาเป็นภาษาเวียดนามและตีพิมพ์โดย สถาบันประวัติศาสตร์แห่งฮานอยเมื่อหลายปีมาแล้วนั้น มีการแปลผิดมาก ตีความและพิมพ์ผิดหลายแห่ง และที่หนักไปกว่านั้นคือ ในการแปลได้ใช้ต้นฉบับหนึ่งแบบฉบับกวักตือสามของเซวี่ แทนที่จะเป็นฉบับจีนหฺวาทงซึ่งเป็นฉบับที่ครอบครองโดยฮานอย^๔ ผู้เขียนได้ทราบจาก เหงวียน บา ลาง ผู้อำนวยการของสถาบันวิจัยประวัติศาสตร์ในไซ่ง่อนว่า สถาบันของเขามีพงศาวดารไต่เวียดฉบับจีนหฺวาทงครบชุด (๗ เล่ม) ผู้เขียนพยายามติดต่อไปที่กระทรวงศึกษาแห่งชาติของเวียดนามเพื่อที่จะขอถ่ายสำเนาเอกสารดังกล่าว แต่กลับได้รับคำตอบปฏิเสธว่าไม่ปรากฏมีเอกสารเช่นนั้น

มีสิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งว่า ในภาวะปัจจุบันพงศาวดารฉบับจีนหฺวาทงชุดโดยสมบูรณ์หาไม่ได้ง่าย ๆ แล้ว ถึงแม้จะเห็นว่าฉบับที่มีในห้องสมุดโตโยบุงโก (เดิมเป็นของอดีตนักวิชาการชาวเกาหลี กิง โอ เคน

^๓ John K. Whitmore, "A Note on the Location of Sources Materials for Early Vietnamese History," **Journal of Asian Studies**, Vol. XXIX, No. 3, pp. 657-662, 1970.

^๔ Annuaire 1968-69 de la IVe Section (Sciences historiques et Philologiques) de l'École Pratique de Hautes Études, pp. 520-521.

	สำเนาโตโยบุงโก	สำเนาเทนรี
จำนวนตอน	๒๔	เหมือนกัน
	งวายกี ๕	
	บานกี ๑๙	
ตอนแรก	ลายมือ ตามฉบับ ก ท ส	หาย
งวายกี		
ตอน ๑	ก ท ส	ลายมือ (ตามฉบับ จ ช)
๒	ก ท ส	จ ช
๓	ก ท ส	จ ช
๔	ก ท ส	จ ช
๕	ก ท ส	จ ช
บานกี		
ตอน ๑	ก ท ส	ลายมือ (ตามฉบับ จ ช)
๒	ก ท ส	ลายมือ (ตามฉบับ จ ช)
๓	ก ท ส	จ ช
๔	หาย	จ ช
๕	ลายมือ ตามฉบับ ก ท ส	ก ท ส
๖	ก ท ส	ก ท ส
๗	ก ท ส	ลายมือ (ตามฉบับ จ ช)
๘	ก ท ส	จ ช
๙	ก ท ส	จ ช และ ก ท ส
๑๐-๑๙	ก ท ส	ก ท ส

หมายเหตุ ก ท ส = ฉบับกวกทือสามแห่งเซว้

จ ช = ฉบับจินห์ชวา

-金永鍵), และในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เทนรี (มหาวิทยาลัยศาสนาเทนรี อยู่ที่นารา -ผู้แปล), ก็ยังมีชื่อเรียกเป็น “โทริอะวะเซะ โบง” (ฉบับสำเนาผสม) ทั้งจะได้อธิบายให้ ชัดเจนตามตาราง หน้า ๑๑๒

จากการเปรียบเทียบเราจะพบว่าฉบับ จินห์ฮั่วและกวทือสาม ของเซ่วมีความคล้าย คลึงกันในแง่โครงสร้าง การเรียงลำดับของ เล่ม วิธีการเขียนให้ชื่อเรื่อง และการแบ่ง ตอนของแต่ละเล่ม นอกจากนี้ตำแหน่งของทั้งสองฉบับก็เหมือนกันเกือบทั้งหมด จึงไม่ต้องสงสัยว่าฉบับกวทือสามนี้เป็น ฉบับพิมพ์ใหม่ของฉบับจินห์ฮั่ว มีข้อแตกต่าง เพียงเล็กน้อยก็คือว่า การเขียนชื่อจักรพรรดิ ราชวงศ์เหงวียนในฉบับแรกได้ลดทอนรูป อย่างถูกต้องระมัดระวัง ในขณะที่ฉบับหลัง ได้ละเลยในเรื่องนี้โดยเฉพาะชื่อของจักรพรรดิ ราชวงศ์เลและพวกเจ้าจินห์ (鄭王) การเขียนชื่อจักรพรรดิเหงวียนที่ไม่ต่อเนื่อง เหมือนกันเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เรามอง เห็นความแตกต่างระหว่างพงศาวดารทั้ง ๒ ฉบับ แต่จากการเปรียบเทียบต้นฉบับต่างๆ ที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่ามีการพิมพ์ พงศาวดารฉบับกวทือสามต่างกันอยู่ ๔ รูปแบบด้วยกัน คือ

๑. พิมพ์บล็อก ก. ตัวพิมพ์ขึ้นเข้าใจ ว่าใช้สำหรับการพิมพ์ฉบับดั้งเดิมของพงศาว- ดารฉบับจินห์ฮั่ว สำเนาที่มีอยู่ในห้องสมุด มหาวิทยาลัยเทนรีมีเอกสารตัวพิมพ์นี้อยู่หลาย ตอน ลักษณะของตัวเขียนนี้ก็คือ หนา สะอาด ลายมือเป็นระเบียบ และตัวหนังสือ ทั้งหมดได้รับการพิมพ์อย่างชัดเจน

๒. พิมพ์บล็อก ข. เข้าใจว่าตัวพิมพ์ นี้ได้ทำขึ้นราวปีทศวรรษ ๑๘๓๐ และใช้ในการ พิมพ์พงศาวดารกวทือสามยุคแรก ๆ สำเนายามาไมไ่่น่าจะถ่ายมาจากฉบับตัวพิมพ์ นี้แน่นอน โดยทั่วไปตัวพิมพ์นี้ไม่ดีเท่า ชนิด ก. ทั้งในแง่รูปแบบของตัวหนังสือและ ประสิทธิภาพในการพิมพ์ ทั้ง ๆ ที่เป็นฉบับ ของทางการกลับปรากฏว่าตัวเขียนย่อของชื่อ จักรพรรดิราชวงศ์เหงวียนนั้นไม่ถูกต้องตาม หลักการ

๓. พิมพ์บล็อก ค. มาจากตัวพิมพ์ บล็อก ข. เดิม ซึ่งมักจะตัดขีดของตัวหนังสือ ออกไปเพื่อย่อตัวเขียนของชื่อจักรพรรดิ ราชวงศ์เหงวียน และตัวเขียนดังกล่าวก็ถูกแกะ ขึ้นใหม่ซึ่งถูกทำลายความงามไปแล้ว บางครั้ง ตัวหนังสือที่เพิ่งแกะใหม่ก็ถูกทำบล็อกที่ไม่ สวยขึ้นมา พิมพ์บล็อกชุดนี้เชื่อว่าได้ใช้กับ การพิมพ์พงศาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์ใน

ระหว่างสมัยตีกี (ค.ศ. ๑๘๔๗-๑๘๘๓)
ฉบับโตโยบุงโกและฉบับยามาโมโตะสำเนา ข.
ก็พิมพ์จากชุดพิมพ์บล็อกนี้

๔. พิมพ์บล็อก ง. เป็นตัวพิมพ์ที่ใช้
กับการพิมพ์พงศาวดารกวกตือสามฉบับพิมพ์
ซ้ำในสมัยตีกีตอนปลายและสมัยต่อมาอีก
ในชุดพิมพ์นี้มีการแกะตัวพิมพ์ใหม่ขึ้นมา
แทนตัวพิมพ์เก่าที่ใช้ไม่ได้แล้ว การสังเกต
ว่ามีความไม่ต่อเนื่องของการเขียนชื่อ
จักรพรรดิ ดังนั้นตัวพิมพ์บล็อกจึงมีหลายชนิด
ปนกัน (ลายมือต่างกัน) และยังมีความแตก
ต่างกันในเรื่องละเอียดอีกหลายอย่างด้วย โดย
ทั่วไปการพิมพ์ฉบับตัวพิมพ์เลวมาก ทำให้
คนอ่านเกิดความรู้สึกไม่ประทับใจ ในห้อง
สมุดโตโยบุงกะเงงกิวโซ (สถาบันวัฒนธรรม
ตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยโตเกียว-ผู้แปล)
ก็มีฉบับที่พิมพ์ด้วยบล็อกนี้

เมื่อพิจารณาในแง่ของเนื้อหาแล้ว
เอกสารที่พิมพ์โดยใช้พิมพ์บล็อก ก. ก็ฉบับ
จินห์ฮวา เป็นฉบับที่พิมพ์ได้ดีเท่า ๆ กับ
ฉบับโตเซ็น (โตเวียตซือกก็เตียนเบียน)
อย่างไรก็ดี มีตัวอย่างแสดงว่าเอกสารฉบับที่
พิมพ์ด้วยบล็อก ข. ก. และ ง. นั้นได้ลอก
แบบจากของเก่าในบล็อก ก. โดยไม่ถูกต้อง

เมื่อนำฉบับฮิกิตะมาเปรียบเทียบกับ
ฉบับที่กล่าวข้างต้นแล้ว ฉบับฮิกิตะมีลักษณะ
พิเศษ ในฉบับฮิกิตะมีบทนำ ๒ บท เขียน

โดย คาวาตะ จิโยชิ (川田 景) และโดย
ฮิกิตะ โตชิยะกิ ตามลำดับ ทั้งนี้ได้รวม
เข้าไปในบทนำอื่น ๆ ที่เขียนโดยผู้เรียบเรียง
ชาวเวียตนาม นอกจากนี้มีการแบ่งตอนที่
ต่างออกไปจากเดิม นั่นคือ ส่วนงวาก็ (๕
ตอน) ฮิกิตะได้ตั้งชื่อให้ว่า งวาก็ทวานตือ
(ภาคนำสมบุรณ์) และส่วนบานก็ (๑๔ ตอน)
ก็ถูกแบ่งโดยฮิกิตะเป็นดังนี้ บานก็ทวานตือ
(ภาคเรื่องสมบุรณ์) (ตอน ๑-๔), บานก็
ทีกุล (ภาคเรื่องพระราชพงศาวดาร) (ตอน
๑-๖), บานก็ตุกเบียน (ภาคเรื่องต่อเนื่อง)
(ตอน ๑-๓), และตุกเบียนจุยซา (續 編
追加) -ภาคผนวกเพิ่มเติม) (๑ ตอน)

หลายชุดของพงศาวดารฉบับจินห์ฮวา
กวกตือสาม และ ฮิกิตะ มีความคล้ายคลึง
กันในแง่เนื้อหาและวิธีการบรรยาย แต่ฉบับ
ฮิกิตะมีการพิมพ์ผิดมากและมีส่วนที่ขาดหายไป
เป็นเรื่องกลับตะลึงว่าฉบับที่ใช้อ้างอิง
กันมากและใช้อย่างกว้างขวางคือฉบับฮิกิตะ
เป็นเอกสารฉบับที่แย่กว่าฉบับอื่น ๆ ข้อเสีย
ของฉบับฮิกิตะเกิดจากการพิมพ์ของต้นฉบับ
เดิมซึ่งฮิกิตะนำมาพิมพ์ต่อ และส่วนหนึ่งก็
อาจจะเป็นเพราะความเลินเล่อในการพิสูจน์
อักษรระหว่างการพิมพ์โทโปกราฟิค เอกสาร
พงศาวดารนี้ตามความเห็นของ เตื่อง กวาง
ฮาม กล่าวว่างฉบับของฮิกิตะนั้นทำจากสำเนา
ลายมือเขียนฉบับหนึ่ง แต่ เจิน วัน ชัน เชื่อ

ว่าต้นฉบับที่เป็นแบบของฉบับฮิกิตะนั้นเป็นฉบับพิมพ์ด้วยบล็อกไม้โดยไม่เจาะจงว่าเป็นฉบับจีนหรือชาวหรือกวตือสาม ฮิกิตะเองได้กล่าวไว้ในคำนำของเขาอย่างชัดเจนว่า เขาใช้ต้นฉบับของเลบาน (黎本) (คือฉบับของราชวงศ์เล) ซึ่งน่าจะเป็นฉบับจีนหรือชาวอย่างใดก็ได้ จากการสำรวจพบว่าฉบับของฮิกิตะน่าจะมาจากฉบับที่ใช้ตัวพิมพ์ด้วยบล็อกค. มากกว่า

เออ. แกสปาร์โดน คิดมาแต่เดิมว่าพงศาวดารฉบับไต้เซ็นเป็นฉบับหนึ่งในหลาย ๆ ฉบับของ ไต้เวียตชื่อเกี๊ยะก๊วอันทือ เขากล่าวเรื่องนี้ไว้ในบทความ Bibliographie Annamite (บรรณานุกรมเวียดนาม) อย่างไรก็ดี ยังมีสิ่งที่ถกเถียงกันได้อีกประการแรก เราควรจะยอมรับว่าฉบับไต้เซ็นนั้นมีความแตกต่างจาก ๓ ฉบับอื่น ๆ ดังที่กล่าวแต่ต้นแล้วว่าชื่อเป็นทางการของพงศาวดารฉบับไต้เซ็นคือ ไต้เวียตชื่อเกี๊ยะก๊วอันทือ ไม่ใช่ ไต้เวียตชื่อเกี๊ยะก๊วอันทือ ประการที่สอง ตามการเรียบเรียงของนักประวัติศาสตร์ผู้เขียนบทปกหนังสือมีคำอธิบายสั้น ๆ ด้วยว่าชื่อกวานเกิม ฟุงเบียนคินห์ (史館欽奉編定) - กรมประวัติศาสตร์เรียบเรียงโดยเป็นไปตามพระบรมราชโองการ) และบทปกหน้าแรกของตอนแรก รายชื่อของนัก

ประวัติศาสตร์ราชสำนักขาดหายไป แต่ก็มีช่องทำให้เห็นว่าผู้แต่งคือ โง ธี สี นักประวัติศาสตร์คนสำคัญในสมัยกันห์ฮึง (ค.ศ. ๑๗๔๐-๑๗๘๖) ผู้แต่งเรียบเรียงเสร็จด้วยลายมือครั้งแรกในทศวรรษ ๑๗๘๐ ลูกชายของเขา โง ธี เฉียม (吳時任) เป็นผู้นำเอาต้นฉบับลายมือเขียนของเขาไปตรวจแก้และเพิ่มเติมใน ค.ศ. ๑๗๘๘ โดยคำสั่งของราชสำนักไต้เซ็นก่อนที่จะได้พิมพ์โดย บักทั้นท์ฮ็อกเคื่อง (สำนักศึกษาแห่งพระนครเหนือ) ใน ค.ศ. ๑๘๐๐

ประการที่สาม (ผู้เขียนกำลังจะพูดถึงลักษณะส่วนในส่วนแรกของพงศาวดารฉบับไต้เซ็น-ผู้แปล) นอกเหนือจาก ไต้เวียตตรงสามทงลอน (黎嵩大越通鑑總論 - สังเขปพงศาวดารไต้เวียตฉบับทั่วไป โดย เล ตุง) แล้ว บทนำและรายงานเสนอต่อจักรพรรดิเขียนโดย โง สี เฉียน, ฟาม กง จือ และ เล ฮี ก็ขาดหายไป และมีคำนำชื่อ ไต้เวียตชื่อเกี๊ยะก๊วอันทือ มุกลุกเก็คือ (大越史記前編自錄題辭) - คำนำสารบาญพงศาวดารไต้เวียตภาคแรก) (ไม่มีวันที่และชื่อผู้แต่ง) เข้ามาแทน โดยได้อธิบายโครงสร้างและขบวนการเรียบเรียงพงศาวดาร แล้วก็มีตารางลำดับเวลา และให้ชื่อเรื่องตามลำดับ

ทั้งนี้ ลึกไควกวทงเฟิ่นเฮิบจีโต (歷代國統分合之圖 - ตารางสรุปลำดับแผ่นดินแต่ละสมัย) และ ลึกไคเตเวื่องเจวียนเกจีโต (歷代帝王傳繼之圖 - ตารางลำดับเรื่องราวของจักรพรรดิแต่ละสมัย), รวมทั้งประวัติศาสตร์ ๆ ของนักประวัติศาสตร์ราชสำนัก เวียดนามมี เล วัน ฮิว, ฟาม ฟู เตียน, โง สี เลียน, เล ตุง, เหงวียน เจียม และ โง สี สี

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างพงศาวดารฉบับไทเซินแล้วก็เห็นว่า แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเหมือนกันคือ งวายกี และ บานกี งวายกี แบ่งออกเป็น ๗ ตอน (แทนที่จะเป็น ๕ ตอนเหมือนกับฉบับอื่น ๆ ๓ ฉบับ) บรรยายประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยราชวงศ์โฮงบาง จนถึงสมัยสิบสองเจ้านคร (๒๘๘๘ ปีก่อนคริสต์ศักราช - ค.ศ. ๙๖๕) ส่วนบานกีแบ่งออกเป็น ๑๐ ตอน จับความตั้งแต่ราชวงศ์คินห์ไปถึงสมัยการปกครองของจีนราชวงศ์หมิง (ค.ศ. ๙๖๘-๑๔๒๗)

ดูจากภายนอกแล้ว เนื้อความและเนื้อหาของฉบับ ไทเซินน่าจะอาศัย พงศาวดารฉบับสมบุรณ (ตวานทือ) ของ โง สี เลียน ในการเรียบเรียง แต่เมื่อเข้าไปถึงในรายละเอียดแล้ว พบว่าก็ยังมีส่วนตอนได้รับการแก้ไขขยายความและเพิ่มเติมจากฉบับตวาน

ทือ ในส่วนของบิन्हงู (評語 - คำอธิบายวิเคราะห์เพิ่มเติม) หรือ อั้งงู (按語 - ข้อสังเกตของผู้เรียบเรียง) ฉบับไทเซินได้คัดลอกเอาข้อสังเกตของนักประวัติศาสตร์ทั้ง ๖ คนดังได้กล่าวมาแล้ว ในจำนวน ๖ คนนี้ คนที่ได้รับการอ้างถึงมากที่สุดคือ โง สี สี แสดงว่าฉบับไทเซินคงจะได้รับอิทธิพลของ โง สี สี มากเป็นพิเศษ ที่น่าสนใจไปกว่านี้ก็คือ บรรดาคำอธิบายวิเคราะห์เพิ่มเติมซึ่งเขียนโดย โง สี สี นั้นเต็มไปด้วยความหมายและความคิดที่ก้าวหน้า และบ่อยครั้งก็วิพากษ์วิเคราะห์ความคิดเห็นที่สวゆるแบบขงจื้อและแบบประเพณีเดิม ของนักประวัติศาสตร์รุ่นก่อนด้วย เช่น เล วัน ฮิว และ โง สี เลียน

โดยสรุปไม่ต้องสงสัยเลยว่า ไทเวียตซือกี้เตียนเบียน เป็นพงศาวดารที่เรียบเรียงขึ้นโดยมีทัศนคติอันเฉพาะ แสดงความรู้สึกชาตินิยมเวียดนามและมีจิตใจเป็นอิสระอย่างรุนแรง โดยมีความรู้สึกต่อต้านจีนอย่างไม่แอบแฝง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นลักษณะสำคัญของไทเซิน

นอกเหนือจากลักษณะดังกล่าวแล้ว พงศาวดารไทเซิน ไม่ได้บรรจุประวัติศาสตร์สมัยราชวงศ์เลซึ่งทำให้เห็นได้ว่า ฉบับไทเซิน

(ไคเวียตซือกี้เตียนเบียน) ควรจะเรียกได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์ของราชวงศ์ไต้เซ็น โดยมีความเป็นมาแตกต่างจากพงศาวดารเรื่องไคเวียตซือกี้ตวานทื่อ และยังคงเป็นพงศาวดารที่สามารถใช้เป็นเอกสารที่เชื่อถือได้เพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์เวียดนามก่อนสมัยใหม่

ในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๗๓ ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ (The Center for East Asian Studies) ของมหาวิทยาลัยจีนแห่งฮ่องกง (The Chinese University of Hong Kong) และศูนย์เวียดนามศึกษา (The Center for Vietnamese Studies) ของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ใต้ (Southern Illinois University) (ที่คาร์บอนเดล - Carbondale) ได้ร่วมกันจัดโครงการหลักฐานประวัติศาสตร์เวียดนาม ในระยะเวลา ๑๘ เดือนโดยได้รับทุนจากทุนอุปถัมภ์มนุษยศาสตร์แห่งชาติ (The National Endowment for the Humanities - NEH) กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. โครงการขั้นแรกคือการเตรียมสอบ

ทานเปรียบเทียบพงศาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์ (ไคเวียตซือกี้ตวานทื่อ) พวกนักวิจัยได้มาทำงานในโครงการนี้ภายใต้ความดูแลของผู้เขียนที่มหาวิทยาลัยจีนแห่งฮ่องกง ได้มีการจัดการเปรียบเทียบ พงศาวดารไคเวียตฉบับต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว รายงานตรวจแก้อสอบทานพงศาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์จะให้ประโยชน์ในฐานะที่เป็นเอกสารน่าเชื่อถือ โดยรวมเอาหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ต่าง ๆ ไว้สำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์เวียดนามสมัยเก่า ●

(ดูตารางโครงสร้างของพงศาวดารไคเวียตฉบับสมบูรณ์ฉบับต่าง ๆ ในภาคผนวกของบทความ - ผู้แปล)

ภาคผนวก

โครงสร้างของพงศาวดารไฉ่เวียตฉบับสมบูรณ์ฉบับต่าง ๆ (โดย ชิงโฮ เอ. เฮง)

ข้อเรื่อง	ผู้เรียบเรียง	วันเรียบเรียง	จำนวนตอน	เนื้อหา	ข้อสังเกต
ไฉ่เวียตซือกี้	เลวัน ฮิว	ปี ๑๕ ของสมัยเถยล่อง (๑๒๗๒) (จักรพรรดิ เจิน ทั้นห่ ตง)	๓๐ (๕) (อาจเป็น ๑๓ หรือ ๓)	เจียว วู เต ลี เจียว ขวาง (๒๐๗ ก่อน ค.ศ. — ค.ศ. ๑๒๒๔)	เนื้อหาทั้งหมดถูกรวบรวมเข้าไป อยู่ในฉบับสมบูรณ์ของ ัง ลี เลียน
ไฉ่เวียตซือกี้ตูกเกเบียน (หรือไฉ่เวียตซือกี้)	ฟาน ฟู เตียน	โดยรับพระบรมราชโองการให้ เรียบเรียงในปีที่ ๒ ของสมัย เซียนนินท์ (๑๔๔๕) (พิมพ์ ครั้งที่ ๑ คือ ๑๔๕๕ — ผู้แปล) (จักรพรรดิ เล เปิ่น ตง)	๑๐	เงิน ไท่ ตง สันสมัยการปก ครองของราชวงศ์หมิง (จีน) (ค.ศ. ๑๒๒๕—๑๔๒๗)	ตั้ง กวา ลู (หนังสือประวัติ ของพวกเขาเกี่ยวกับการที่สอบได้ ที่ ๑ — ผู้แปล) ได้ให้ชื่อว่า กวกซือกี้เยนลู่
ไฉ่เวียตซือกี้ทวานเทอ (หรือ ซือกี้ทวานเทอ)	ัง ลี เลียน	เรียบเรียงเสร็จในปีที่ ๑๑ ของ โชงคิก (๑๔๕๗) (พิมพ์ครั้งที่ ๑ คือ ๑๔๗๔ — ผู้แปล) (จักรพรรดิ เล ทั้นห่ ตง)	๑๕	งวายกี้ : ๕ ตอน โง่บาง— สันสมัยการปกครองของจีน (๒๕๕๕ ก่อน ค.ศ. ?— ค.ศ. ๑๙๓๕) บานกี้ : ๑๐ ตอน งอ เกวียน—เล ไท่ ไท่ (ค.ศ. ๑๙๓๕—๑๙๕๕)	ประวัติศาสตร์ยุคตำนานของ โง่บางและราชวงศ์ทูก ได้ ถูกเพิ่มเข้าไปในตอน ๑ ของ งวายกี้, บทนำของผู้เรียบ เรียง ๒๔ เรือง, เริ่มต้นแบ่ง เป็นภาคงวายกี้และบานกี้

ได้เวียตรงสามรงค์ว หรือ (เวียตรงรงค์ว) (ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึง พงศาวดารเล่มไหนในบท ความ-ผู้แปล)	ว กิ่งห ว	เวียตรงรงค์วในบท ๓ ของ สมัยโงทวน (๑๕๑๑) (จักรพรรดิ เล เตื่อง ตัก)	๒๖	งวาก : ๗ ตอน โงทวน- โง เกวียน (-ค.ศ. ๙๖๗) บานนี้ : ๑๐ ตอน ราชวงศ์คินห์-สันตติสมัย การปกครองของหมิง (ค.ศ. ๙๖๘-๑๕๒๗)	ต้นฉบับคงเดิมสูญหาย เหมือนว่าเนื้อหาของพงศาว ดารนี้ได้ถูกนำไปรวมเข้าไว้ ในฉบับจินห์ฮว การเรียง ลำดับเวลาของพงศาวดาร ฉบับเบ็นตันแบบของฉบับ ไต้เซ็น (ได้เวียตชอกเกียน เบ็น)
ได้เวียตรงสามรงค์ว (ผู้เขียนกล่าวถึงพงศาว ดารเล่มนี้โดยผิวเผินเมื่อ กล่าวถึงฉบับ ไต้เซ็น- ผู้แปล)	เล ต่ง	บท ๖ ของสมัย โงทวน (๑๕๑๔) (จักรพรรดิ เล เตื่อง ตัก)	๑	ย่อเรื่องพงศาวดารได้เวียต ตรงสามรงค์ว	ถูกรวบรวมเข้าไปไว้ในได้เวียต ชอกเกียนทอ (ฉบับพิมพ์ ทุกฉบับ) และได้เวียตชอก เกียนเบ็น
ได้เวียตชอกบานก ทุกถุก	ไม่ทราบ	ประมาณระหว่าง ค.ศ. ๑๕๒๗-๑๖๖๕	๕	เล ไท โต้-กุง ชววง เต (ค.ศ. ๑๕๒๘-๑๕๒๗)	เรียบเรียงโดยนักประวัติศาสตร์ ศาสตราจารย์กัณรินใน ตอนกลางของสมัยราชวงศ์เล ก่อนฉบับตกเบ็นตันของ ฟาม กิงจือ ไม่ทราบทั้งชื่อผู้ เรียบเรียงและเวลาที่เรียบเรียง

ไต่เวียตซ็อกบานัก ทุกเบียน	ฟาม กง จือ และ นักประวัติศาสตร์ ราชสำนักคนอื่นๆ	ผู้สำเร็จราชการจีนที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ ในปีที่ ๓ ของสมัยกั๋ว (๑๖๖๕)	๓	จาง-ตง เทิน ตง (ค.ศ. ๑๕๓๓-๑๖๖๒)	รวมเอาสมัยที่มีการแย่งชิง ราชสมบัติโดยพวกเจ้าตระกูล หลี่หมัก (ค.ศ. ๑๕๒๗- ๑๕๓๒), ประวัติศาสตร์ตง แต่สมัย โยง บาง จนถึง กง ชวาง เก ได้รับการแก้ไข พร้อมกับ ทุกเบียน ส่วนที่ เรียบเรียงใหม่ ได้ถูกส่งไป แกะตัวพิมพ์ แต่ไม่มีการ พิมพ์ออกมา
ไต่เวียตซ็อกบานัก ทุกเบียน	เล ยี เหงวียน กวีตักและ นักประวัติศาสตร์ ราชสำนักคนอื่นๆ	ได้รับคำสั่งให้เรียบเรียง โดย จินห์ กาน และเรียบเรียง เสร็จในปีที่ ๑๘ ของสมัยจินห์ ฮวา (๑๖๕๗) (จักรพรรดิ เล ยี ตง)	๑	เฮวียน-ตง ซา ตง (ค.ศ. ๑๖๖๓-๑๖๗๕)	มีการแก้ไขในส่วนประวัติ ศาสตร์ตอง โยง บาง-เล กันห์ ตง และพิมพ์เผยแพร่ พร้อมกับส่วนที่แต่งใหม่ คือ ทุกเบียน โดยปกติเรียกว่า ฉบับเลบาน หรือ จินห์ ฮวาบาน
ไต่เวียตซ็อกบานัก ทุกเบียน	เหงวียน เจียม เหงวียน บา ลาน เหงวียน ฮวาน เกา ชวน ลาน วู เมียน เลกวี โคน และนักประวัติศาสตร์ คนอื่นๆ	อำนวยความสะดวกให้ จีนที่สาม ในปีที่ ๒๘ ของ สมัยกั๋วซิง (๑๗๖๗)	๖ (๑)	อี ตง-อี ตง (ค.ศ. ๑๖๗๖-๑๗๔๐ ?)	งานเรียบเรียงเสร็จแล้วถูกนำ ขึ้นทูลเกล้าถวายจักรพรรดิ เฮียน ตง แต่ไม่ได้รับ การพิมพ์